

HANNA-RIIKKA
KUISMA
MAAPERÄ

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Hanna-Riikka Kuismalta on aiemmin ilmestynyt
seuraavat teokset Like Kustannuksen julkaisemana:

Korvaushoito (2024)
Syyllinen (2021)
Kerrostalo (2019)
Viides vuodenaika (2016)
Valkoinen valo (2013)
Sydänvarjo (2011)
Elinkautinen (2005)

SKR:n Satakunnan rahasto ja Suomen Kulttuurirahasto
ovat tukeneet tämän kirjan kirjoittamista.

Sitaatti sivulla 41 kappaleesta *Sydämeni osuman sai* (2003), sanoittanut Pauli Hanhiniemi.

Sitaatti sivulla 42 kappaleesta *Shine* (2002), sanoittaneet Pauli Rantasalmi ja Kwan-yhtye.

© Hanna-Riikka Kuisma ja Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Helsinki

Tekstin- ja tiedonloughinta kielletty.

ISBN 978-951-1-52749-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

KYLMÄ MAA TUNTUU kiehuvalta paljaiden, haavaisten jalkojen alla. Se hehkuu mustana, imee sisäänsä kaikki värit, pidättelee aurinkoa horisontin takana, ei anna sen kohota ihan vielä. Multa nostaa syvyyksistä piharatamoiden ja apiloiden pienille kämmenille kastetta kitkeränä hikenä, happamat helmet kiiltelevät haaleanharmaina kaarnanruskean ruohikon riutuneella pinnalla. Kaukana korkealla helisevä tähtimeri ja taivaankannen tummaan samettiin sapelilla viilletty kuunsirppi katselevat alas välinpitämättöminä, mutta maa muistaa kaiken. Siihen on vuosien varrella vuodatettu vuolaasti raivoa, kateutta, katkeruutta ja kaudonja, kylvetty kosolti murhetta, mustasukkaisuutta, himoa ja häpeää. Maaperän nurja puoli kihisee hiljaisuudessa tiheää paniikkia ja karvasta pakokauhua.

Juuri nyt, kuten aina hetkeä ennen aamuruskon autereista hämärää, luonto runnoo läpi väkivaltaisimman sakramenttinsa, imaisee pimeyden mahdollisimman tiukasti huokosiinsa ja sulkee terälehtensä yön ympärille, jotta voi keskellä kirkasta päivää uhkua voimaa hohtamalla kylmää valoa maan uumenista. Ikiaikainen saasta tihkuu maan povesta väkevähenkisenä huohottaen ja ripottelee rakennusten, kiemurtelevien kujien, reumaisiksi sormiksi vääntyneiden puiden, kahisevien pensaikkojen ja pieneläinten päälle lurauksen sappea ja hyppysellisen tuhkaa, joka ehtii aina laskeutua niin, etteivät valonsäteet pääse milloinkaan paljastamaan sadunomaista, tummaa kimallusta vuosikymmenten tai -satojen takaa.

Liukas muta vetää naista mukanaan alas, mutta nujuiset, puista pudonneet lehdet puskevat vapisevia askeleita eteenpäin. Hän

raahautuu syvemmälle kaupunginosan ytimeen, kohti maankuoren alla pamppailevan sydämen pauketta. Hänen solunsa sykäh-televät tykyttävän jylinän tahdissa, iskut kohisevat korvissa kuin meteoriitti, joka iskeytyy tauotta kalloon, rintalastaan, peruskallioon. Hän tietää olevansa lähellä. Osakekerrostalot, vuokra-kerrostalot, rivitalot ja omakotitalot muodostavat kolmiomaisen linnoituksen hänen ympärilleen. Paksun muurin sisällä kohmei-nen väki nukkuu vielä tahmeaa, harmaata unta. Tuhansien sisä-elinten kuoro hyrisee, tirisee ja pulppuilee, sihisten varoituksia ja kirouksia kuin monipäinen käärme. Nainen koskettaa vihlaisevaa vatsaansa, tai ehkä se oli kylki, kenties pää. Hänen ruumiinsa soli-see samassa sävellajissa nukkujen hengityksen huminan kanssa. Vasta raju tuulenpuuska, joka hulmahtaa loikkaavana villieläimenä puiston halki, vaientaa puhkuvalla kumullaan ihmisyyden äänen. Viima kasvoilla saa hetkeksi unohtamaan kivun.

Nainen hoipertelee ja huojuu kohti leikkipuistoa, jonka hah-mottaa uudenkuun yltäkylläisessä, tuuheassa pimeydessä vain tummina viiruina, koska puiston lamput sammutettiin jo vuo-sia sitten. Ihmiset istuskelevat aurinkoisina päivinä ränsistyneillä penkeillä, mutta suurin osa viheralueesta on metsittynyt jouto-maaksi, johon tallatuilla poluilla talutetaan koiria, lenkkeillään, oikaistaan paikasta toiseen ja hoidetaan öisin asioita, jotka varisi-sivat päivänvalossa pölyksi. Vaikka kaupunginosan asukasluku on pysynyt samana vuosikymmeniä, huutaa alueen keskipisteen mykkyys ihmisen poissaoloa. Kasvillisuus rönsyilee vuosi vuo-delta sakeampana, heinä pidempänä. Ainoa pysyvä elementti on leikkipuisto. Sitä ei ole jyrätty maan tasalle, jos ei ylläpidettykään.

Nainen etenee hitaasti varjoissa varjona, tunnustellen ympä-ristöään kuin lepakko. Hän kuuntelee ruostuneiden leikkiväli-neiden vaikerrusta tuulessa ja puisen portin vaimeaa tömähelyä viistoa pölkkyaitaa vasten. Hän pakenee primitiivisenä kuohuvan,

läähättävän vaiston ajamana kohti muistoja lapsuuden aurinkoisista päivistä. Ne piirtyvät hänen mieleensä ihmeen valoisina kuin Tšernobylin radioaktiivisen säteilyn kirkastamana, vaikka siitä hän on nähnyt vain unia. Hän ei tajua pakenevansa päin sitä mitä pakenee, kohti myrskyn silmää ja pimeyden sydäntä. Kun aamun ensimmäinen tupakoitsija astuu parvekkeelle, kun ensimmäinen ulko-ovi avautuu ja varhaisin aavistus auringosta kajastaa taivaanrannassa, sitä ei voi olla näkemättä. Naisen päällä on viileässä ilmassa vain ohut valkoinen yöpaita. Se ja hänen kalpea ihonsa ovat veren peitossa.

OSA I

Päivisin kaikki värit näyttävät haalistuneilta kuin vanhoissa valokuviissa. Kerrostalojen julkisivut repsottavat hapertuneina, rivitalojen rappauksiin avautuu halkeamia ja omakotitalojen ulkopinnoista puskee mustapilkkuhometta. Punajäkälä raapii ruosteenvärisinä veriviiruina suurten rakennusten pintoja, ja vihreät leväkukkaset patinoivat tiiliseiniä kuin aika. Riku värähtää muistaessaan oman punajäkälänsä, miten iho kuoriutui yksi kutiseva rakkula kerrallaan. Läikät valtasivat koko nahan, joka lopulta tipahti harteilta kuin käärmeellä. Hän ei usko uudelleen-syntymään, ouroboroksiin, dharmoihin tai karmoihin. Syväekologia on ainoa aate, jota hän tunnustaa. Lähimmän liiketilan seinässä kasvavan, epämääräisenä rönsyilevän hunnun pitäisi siltä kantilta lohduttaa, mutta verkkaripuseron synteettisen karhea sisäpinta hieraisee käsivartta iljettävästi ja mieli nostaa silmien taakse kuvottavan kuvan omasta ihosta pursottamassa karvatupista juurtumahapsia, joista nousee pulleita, epätasaisia ja kosteita sammalmättäitä.

Riku ravistelee käsiään ja kääntää katseensa pois betoniruosteen raidoittamasta seinästä, mutta mihinkään ei pääse pakoon. Hienoimmankin talon porraskaiteet hilseilevät korroosion syövyttäminä riippumatta metallista ja pinnoitteista, parhaimmankin kellarin lattia erittää vähintään kalkkihärmää. Jossakin kerrostalossa piileskelee aina luteita ja useamman talon rakenteissa muhii kosteusvaurioita. Hänen ajatuksensa kääntyvät kehnosti rakennettuihin salaojaputkiin, jotka puiden ja pensaiden juurakot tai savi tukkii, ja hänen tekisi mieli kopauttaa kengistään niihin kertynyt maa-aines pois, mutta...

– Millä planeetalla sitä tällä kertaa ollaan? Tule nyt, äiti kivah-
taa kulkien reippaasti häntä nopeammin rollaattorista huolimatta.

– Joo joo, Riku huokaa, – ajatukset jäivät kiertämään kehää,
anteeksi.

Äiti on kietonut paksut, valkoiset hiuksensa löysälle nutturalle. Yleensä ne harottavat jäkäläisenä tuulenpesänä kaikkiin ilman-
suuntiin. Silloin kun hän oli lapsi, kaverit pitivät äidistä. Riku
muistaa kuinka letitti hänen sileitä, mustia hiuksiaan iltaisin.
Vuosikymmenet kuluvat, lapset muuttuvat. Muutama vuosi sitten
mukuloista oli riesaa, ne parveilivat heidän pihallaan kuin valko-
poskihanhet. Hän joutui pimeinä iltoina hätistelemään pentuja
harjanvarren kanssa tontilta pois, kun joka penikka halusi todis-
taa urheutensa toisille lapsille käymällä lähellä pelottavan noidan
taloa. Se loppui, kun Riku hommasi ulkovalon, joka syttyy heti,
jos joku tai jokin oravaa suurempi astuu tontille. Hän ehtii mel-
kein saada kiinni ajatuksesta, että lapset ovat viime aikoina kadon-
neet koko kaupunginosasta kuin Hamelnin pillipiiparin johdatta-
mana, mutta ajatus unohtuu, kun hän kääntää katseensa äitiin.
Hänen edellään köpöttelevä vanha nainen voi näyttää hennolta
hopeapajulta, jonka pieninkin tuulenpuuska pyyhkäisee kumoon,
mutta enemmän äiti muistuttaa sitkeää saarnia, jota eivät hirmu-
myrskytkään ole saaneet kaadettua. Äidin ydin on tummaa ja
kovaa basalttia, Riku on aina nähnyt haurauden läpi.

Äiti pysähtyy kävelytielle vähän ennen kaupan pihaa, irrottaa
kätensä rollaattorista, aistii ympäristöä silmät vaalean sumuisina
ja sanoo: – Se tapahtuu taas pian.

Riku ei juuri nyt jaksaisi, koska oman pään kudelmissa on tar-
peeksi haastetta, mutta tuntee velvollisuudekseen kysyä: – Mikä?
Vai tuoko rakennushanke nuoruusmuistoja mieleen?

Jos ei äiti olisi tarvinnut kauppaa-apua, Riku seurailisi työ-
maan pystytystä juuri nyt varjoissa, jonkin kitukasvuisen kuusen

takaa. Äidin katse kierähtää häntä kohti, ja vaaleanvihreän maitomaisina marmorikuulina kiiltävät silmät tuijottavat niin kirkkaina, että viimeistään hiilenmustina piikkeinä iiriksistä sinkoavat pupillit pakottavat katsomaan toisaalle.

– Tuohan se mieleen kaikenlaista, äiti sanoo niin jäähileisellä äänellä, että Rikun ihoa kihelmöi. – Muistatko sen perhesurman, joka tapahtui naapurissa, kun olit pieni? äiti kysyy.

– Tästä on puhuttu monta kertaa. En oikeastaan, mutta olen kyllä kuullut siitä kaiken mahdollisen.

Äiti jatkaa tuijottamista, Rikun on pakko sanoa jotakin.

– No kerro nyt kun aloitit, kuka sellaisen on tekemässä?

Äiti tuhahtaa, kasvoille nousee karvas ilme. Hän kääntää selkensä ja lähtee tepastelemaan kaupalle päin. Riku lukee harrioiden asennosta pettymyksen, kun hän ei taaskaan ymmärtänyt kryptisiä vihjeitä yhteyksiin, jotka elävät äidin päässä niin itsensänselvinä, että niitä tuntuu tarpeettomalta selittää. Hän pyörittelee silmiään ja kulkee perässä, sadattelee mielessään, miten nopeasti olisi käynyt kaupassa yksin. Toisaalta, jos äidille nämä kulmat hahmottuvat mulperipaperille piirretyksi salaperäiseksi kartaksi, jota nuoremmat eivät enää tunnista, on Rikullakin oma pinnanalainen maailmansa. Hän on tänäänkin vilkuillut vais-tomaisesti koko matkan, kenottaako jokin viemärinkansi kummallisesti tai lilluuko erikoisia nesteitä väärissä paikoissa. Ei hän pääse tavasta ikinä, vaikkei ole jaksanut olla enää asiassa aktiivinen. Rakennusprojektikin on taatusti kaavoitettu hyvin tarkasti alueelle, joka kuului ennen toiseen kaupunginosaan. Nyt jyrätyt talot oli rakennettu joskus ennen sotia, joten olisi ollut purkuvaiheessa turhaa kahlita itseään lahoavaan sähkötolppaan Koijärvi-liikkeen hengessä. Täällä se ongelma piilee, ei siellä. Eikä asian ajatteleminen auta mitään, mutta kun kaiken on kerran nähnyt, sitä ei voi olla näkemättä. Toki hän tasapainoisimpina hetkinään

tajuua, että tilanne saattaa olla hänen päänsä kokoon keittämä monimutkainen rakennelma, mutta eikö todellisuuden tulkinta aina sitä ole. Miten äiti kaiken tämän kokee, kuinka hän, entä puolittu vastaantulija? Miten monta todellisuutta voi elää lomittain samassa paikassa?

Riku hätkähtää kuullessaan äitinsä huutavan. Tuntematon, vaalea nainen on tarrannut äidin käsivarteen kiinni kuin merirokko. Kaiketi ihan nätti, mutta tukkihumalassa ja habitukseltaan epämiellyttävän rahvaanomainen.

- Irti, Riku karjaisee.
- Eiku mulla on vaan yks ihan pieni asia.
- Voidaan kuunnella, jos päästät irti äidin kädestä, nyt.
- Ai sori, nainen sanoo ja hihittää hermostuneesti.

Äiti näyttää samaan aikaan vuorelta ja kuin seisoi vuoren huipulla. Tuulenpuuska nappaa kiinni valkoisista hiuksista, nuttura aukeaa ja suortuvat leimuavat kasvojen ympärillä, yleensä niin läpi-kuultavan pergamenttinen naama tuijottaa tyhjyyteen ikaikaisena kiviveistoksena. Tuntematon naisenkin vakavoituu näyn edessä.

– Joo, tota anteeksi vielä, sitä mä vaan, että kun olen ottanut tässä pari olutta ja tuolla kaupassa oli siis täysin kusipäinen myyjä, enkä mä saanut ostettua mitään juomista.

Äiti ei hievahdakaan, saati että pukahtaisi. Nainen sen sijaan horjahtaa, kun vaihtaa painoaan jalalta toiselle.

– Että voisko jompikumpi teistä hakea lavan kaljaa, mä voin heittää vaikka euron hakupalkkaa, pari röökiä tai jotain?

Riku katsoo, minne nainen vilkuilee. Tummapiirteinen, siro mies ja pulska, pitkähiuksinen nainen katselevat heitä.

- Onko nuo sun kavereita, mikseivät ne hae?

Nainen yrittää virnistää söpösti, mutta känni kalibroii kasvo-lihasten yhdistelmät väärin, ja ilme on vain kaistapäinen. Kirkas aurinko saa naisen ihon näyttämään paakkuiselta, paksult

levitetty meikkivoide tuo mieleen pihkamaisen polyuretaanin tai veteen sulavan pesusien. Inho hiipii kylmänä hikenä pitkin Rikun selkäranka.

– No ei niillekään myyty, nainen valittaa. – Ollaan tässä kaikki nyt juotu pari päivää, tai sori, siis pari kaljaa, mutta olisitko niin kiva, että hakisit, tai olisitteko?

Kun nainen anelee koko olemuksellaan ja ilmentää jollain tasolla vilpittöntä epätoivoa, tämän silmissä välähtää lämmin kevättuuli ja katseesta heijastuvat vasta puihin puhkeamaisillaan olevat lehdet. Riku on jo vastaamassa kyllä, kun äiti sanoo ilmeenkään värähtämättä: – Ei haeta, ja kun nainen on kimittämässä vastalauseita, äiti keskeyttää, – vaan ei haeta. Hyvää jatkoa.

– Aha, voitte sitten haistaa vitut, koska seuraava hakee, nainen sanoo ja näyttää hetken uhmakkaalta pikkutyöltä.

Äiti jatkaa matkaa, ei tainnut kertaakaan edes katsoa naista silmiin. Riku haistaa karamellimaisen parfyymien ja tupakan, kun nainen rynnii hänen ohitseensa kysymään toiselta kulkijalta samaa. Hän jää miettimään, miksi naisen poninhännästä roikkuva paksu tukka kirkuu valjussa maisemassa liki leskenlehdenkeltaisena, mutta tajuaa sen olevan tekohiusta, kun tarkastelee naisen päälaen hiekkadyneinä aaltoilevia oikeita hiuksia. Nainen sanoi seuraavan hakevan hänelle olutta, niin myös käy. Riku kääntää katseensa pois ja huomaa Maijan kipittävän heitä kohti. Siinäpä varsinainen haaska, joka iskee kuin luonnonvoima, haistaa juurut paremmin kuin ruumiskoirat raadonjämät. Riku yrittää kiristää tahtia, että äiti kävelisi ripeämmin sisälle, mutta Maija yhyttää heidät kaupan edustalla.

– Tunnetteko te tuon Nanan? hän kysyy hengästyneenä.

– Tiedän olemassaolostaan, äiti sanoo kylmäkiskoisesti.

Riku pudistaa päätään, ei tunne, muttei välitä osallistua keskusteluunkaan.

– Ai sä Raili tiedät, Maija sanoo äidille ja uusien huhujen aiheuttama hekuma saa naisen posket hehkumaan. Maija nuolaisee huuliaan ja aloittaa. – On kyllä aikamoinen ihminen, voin kertoa. Tai siis en mä häntä ole netistä sen tarkemmin seurannut, mutta jutut liikkuu. Olen tietysti vilkaissut, ihan meidän kaikkien yhteisen turvallisuuden kannalta, mutta en sillä tavalla katsomalla katsonut. Raili nyt et varmaan niin paljon nettiä käytä, mutta mites Riku, onko tullut vastaan?

Riku kohauttaa harteitaan. Äitikin pysyy vaiti, mutta näyttää kuuntelevan, joten Maija jatkaa.

– Sillä on kuulemma monen eri miehen kanssa lapsia ja kaikki huostassa. On ryyppäämistä, huumeita, botoxia, silikonia ja veronkiertoa, rikostaustaa, peliriippuvuuksia ja sanonko minkälaisia kuvia. Täällä menee kuulkaa maailmankirjat sekaisin ennemmin tai myöhemmin, sen voin sanoa.

– Äiti, tarkoittiko sä tätä, kun sanoit aiemmin, että jotain tulee tapahtumaan? Riku kysyy.

– En, mutta ei nyt, äiti sanoo.

– Ai mitä on tapahtunut? Maija kärkkyy kieli ulkona suusta kuin makeaa rakastava pikkulapsi vanukkaan edessä, valmiina lipaisemaan.

– Perhesurma, kun te molemmat leikitte vielä hiekkalaatikolla, äiti tokaisee ja jatkaa rollaattoriinsa tukeutuen matkaa edes sanomatta Maijalle hei.

Riku astelee kauppaan eikä käännä päätään, kun Maija kiekuu heidän peräänsä: – Joo, siis sen perheen toinen tyttöhan oli minun paras kaverini ihan niinku, kapaloista asti.

Äiti tuhahtaa ja sanoo hiljaa: – Ei niillä edes ollut tyttöjä, ja ne olivat vasta muuttaneet tänne, mutta kaikki merkit ovat taas ilmassa. Spiraalin tiettyyn päätepisteeseen ajautuminen ei tarkoita sitä, että asiat tapahtuisivat täsmälleen samalla tavalla.

Riku huomaa nyökkäilevänsä, koska hänkin saa jollain kam-mottavalla tasolla kiinni kaupunginosan ilmanpaineen vaih-kaisesta vaihtumisesta ja ymmärtää täsmälleen mistä äiti puhuu, vaikka ei tiedäkään yksityiskohtia. Kun Riku yrittää tukahduttaa ahdistavat ajatukset, kaupasta lipuu ulos jo toinen tuntematon kasvo tänään. Tummahiuksinen, hoikka nainen näyttää hyvältä, mutta Riku kääntyy hetkeksi tuijottamaan lähinnä siksi, että yrit-tää saada selvää, mikä kirja hänen kädessään on. Nainen kui-tenkin kääntyy ja kävelee rivakasti puiston suuntaan.

– Kaksoisolento, äiti tokaisee, eikä Riku jaksaa enää edes kysyä, että mitä ihmettä.

E nsimmäinen kesäiseltä tuntuva päivä tänä vuonna, Tanja ajattelee istahtaessaan auringon hehkuvaksi syleilemälle puistonpenkille. Hän avaa romaanin ja alkaa ahmia kirjaimia, varpusten jalanjalkia häikäisevällä lumikentällä. Ympärillä valo piirtää maiseman kuulaan valkeaksi, saa ääriviivat kipinöimään. Linnut kujertavat jalokivenkirkkaina tiukuina, autot hurisevat taustalla matalana murinana kuin auditiivinen turvapeitto. Tanja ei tosin tällä hetkellä näe tai kuule mitään, koska on keskittynyt herra Goljadkiniin ravaamassa marraskuisen Pietarin yössä, harppomassa sateessa sumuisen ja lumisohjoisen pimeyden halki. Juuri kun hän lähestyy kohtaa, jossa Goljadkinille paljastuu yöllisen vastaan tulijan henkilöllisyys, joku mätkähtää nurmikolle hänen eteensä.

Tanja säpsähtää ja pudottaa kirjan syliinsä. Pitkä, vaalea hiuspehko levittäytyy hänen jalkojensa juureen kuin kimppu vehnäkorsia. Pinkki, monta kokoa liian pieni paita hohtaa kirkkaassa valossa yliluonnollisen räikeänä. Kun nainen alkaa nousta maasta, rinnat pursuavat kaula-aukosta kuin pullataikina. Tanja näkee vilkkuvat silmät ja hymyn vasta, kun nainen kohottaa katseensa kömpiessään penkille. Nainen istahtaa hänen viereensä ja ristii leopardileggingsien peittämät jalkansa kuin ei olisi koskaan muualla istunutkaan. Heidän silmänsä lukkiutuvat hetkeksi toisiinsa. Ne heijastavat samaa marjakuusenvihreää, jossa erottuu aavistus harmaata seassa ja muutama kuivuneen nurmikon värinen keltainen läiskä iiriksen ympärillä. Tanja ei huomaa sitä, hän lipuu aistien ulottumattomiin eikä käsitä, mikä sähkömagneettinen säteilyenergia on jähmettänyt hänet paikoilleen

niin, että tuntuu mahdottomalta päästää irti. Hän pidättää hengitystään ja ihmettelee, miten tuntemattomaan ihmiseen voi yhtäkkiä sulaa niin, että kadottaa erot itsensä ja toisen välillä. Tuntuu kuin katsoisi peiliin ja unohtuisi lasin toiselle puolelle, ei sukeltamista valtameressä, vaan kuin kuohuisi merenä itse. Lumous katoaa, kun nainen kääntää katseensa ja kysyy: – Hei kuule, tunnettaanko me jostain?

Kun Tanja vilkaisee naista uudelleen merkattuaan kohdan, johon kirjassa jäi, hän on jo unohtanut taianomaisen hetken. Hänen pitäisi kysyä, sattuiiko kaatuminen, mutta naisen olemus saa vain hänen suupielensä värähtämään ja silmänsä nykimään. Hän yrittää olla tuijottamatta väärällä tavalla, mutta kun nainen avaa hiuksensa, ylipitkät, blondit hiustenpidennykset valahtavat push upeilla kurkkuun nostettujen ryntäiden päälle. Kasvojen katsominen ei ole vähemmän epämurkavaa, koska niille on maalattu aurinkoiseen päivään täysin sopimaton, riemunkirjava meikki, täytetyt huulet on rajattu ronskisti reunojen yli, ihoa samentavat suttuisesti blendatut countourit, tuhdit eyelinerit nousevat hiilivanoina kohti ohimoja ja paksut tekoriipset ympäröivät silmiä klimppeinä kuin hyönteisen jalat. Kasvoja tuskin on peity muutamaan päivään, uutta meikkiä on vaan hakattu aina edellisten kerrosten päälle. Nainen löyhkää tupakan, alkoholin ja halvan, makean hajuveden sekoitukselta, tatuoituja ihonriekaleita vilkkuu sieltä täältä kuin mustelmia. Tanja nielaisee palan kurkustaan ja sanoo: – En minä ainakaan muista, että oltaisi nähty. Tuota, et kai loukannut itseäsi?

Nainen pudistelee päätään ja katsoo häntä hymyillen. Hän ei haluaisi pitää siitä, sillä valkoroskainen nainen edustaa kaikkea, mitä hän on tottunut inhoamaan, mutta sisällä kihisee kipinöitä. Vastenmielisestä olemuksestaan huolimatta nainen säkenöi kummaa karismaa.

– Sori toi kaatuminen, mä olen aika lailla humalassa, nainen nauraa. – Kävin pusikossa kusella ja rämähdin siitä sitten nokaleni, anteeksi vielä. Olen juonut ainakin pullon viinaa tänään. Mä olen muuten Nana, me just muutettiin tänne.

– Tanja, hän sanoo ja nyökkää, arvelee vaikuttavansa laimean asialliselta. – Minäkin muutin tänne vasta joitakin viikkoja sitten.

– Hei, tule meidän kanssa ottamaan pari kaljaa tuonne, Nana osoittaa.

Tanja vilkaisee olkapäänsä taakse ja näkee niin ränsistyneen ja sammaloituneen piknikpöydän, että sen voisi luulla kasvavan mullasta juurineen. Sen ääressä norkoilee useampi huojuva mies ja yksi nainen. Jälkimmäinen on pukeutunut samalla tavalla kuin Nana, mutta kasvot näyttävät niin suomalaisen piimäisiltä, etteivät jätä edes muistijälkeä. Nainen kuvaa kännykällä jotakin, ottaa ehkä selfieitä, Tanja miettii.

– Siinä on makkarapaikkakin, ajateltiin paistella illalla. Noi on ihan hyviä tyypejä, mutta no, näethän sä itsekin, Nana nau-rahtaa. – Tai toi reunimmainen on mun mieheni, tavallaan. Pitkä juttu, mutta ois tosi kiva, jos tulisit.

Tanja on vähällä vastata vahingossa kyllä, mutta sanat jäävät onneksi henkäykseksi nieluun. Hänen tekisi mieli liittyä seuraan, vaikka hän ei ikinä tee mitään sellaista, sillä hän on muuttonsa jälkeen puhunut vain kaupan kassojen ja muiden asiakaspalvelijoiden kanssa. Kun Nana kääntyy hetkeksi ja nostaa hiuksensa taas ponnarille, Tanja näkee niskassa kauniin, japanilaista puupiiirrosta muistuttavan ruusutatuoinnin. Hän punastuu ja katsoo nopeasti kirjaan.

– Muuten kyllä, mutta täytyy tänään lukea tämä loppuun, on yksi tentti koulussa... Typerä valhe, hän miettii ja jatkaa sanojen solmuun asettelemista, – tai siis teen yhtä täydennyskoulutusta, pitää herätä aikaisin.

Nanan silmissä käväisee lasittunut, sirpaleinen vilahdus, josta Tanja ei ehdi saada kiinni.

– Niinpä, se on hyvä. Itellä jäi noi koulut kesken, mutta se on elämää. Kuule, minkä ikäinen sä olet, jos saa kysyä? Tai anna mä arvaan, säkin olet kasiysi.

Tanja kurtistaa kulmiaan, mutta nyökkää ja suu kääntyy huomaamatta hymyyn.

– Nähdäänkö joku toinen kerta, kun sulla ei ole koulua? Nana kysyy.

Äänteet ovat takertua Tanjan kuivalta tuntuvaan kurkkuun piikkikampelan ruotoina, mutta hän saa sanotuksi: – Joo, mikä ettei.

– Miten pitkä sä oot? Noustaan ylös, oletko sä yhtä pitkä kuin minä?

Tanja arastelee, mutta nousee lopulta.

– Siistiä. Kaikki mimmit on aina niin lyhyitä, toi Lalakin tuolla. Me ollaan sun kanssa kunnon amatsoneja. Alle metriseiskavitokset mitataan neuvolassa, vai mitä? Koska me ollaan oltu sen mittaisia, ekalla luokalla? Tanjan nauru helisee heidän ympärillään, vaikkei hän edes tiedä, mille nauraa. Koko tilanne tuntuu niin yllättävän absurdilta, että hänessä väikähtää valo ensimmäistä kertaa liian pitkään aikaan. Se saattaa olla kuun heijastus Nanan auringosta, mutta kuitenkin.

– Hei, sä voit seurata mua, Nana sanoo, ottaa Tanjan vieressä penkillä lojuneen puhelimen ja näyttää sille Tanjan naamaa.

– Oho, aukesi. Mun kännykkä ei tunnista mua, kun on meikit naamassa. En tiedä, kumpi olisi järkevämpää, laittaa se tunnistus meikeillä vai ilman. Toisaalta, eipä pääse kukaan helposti meikäläisen puhelimelle.

Nana näppäilee itsensä sisään hänen elämänsä niin nopeasti, että kännykkä on Tanjan kädessä ennen kuin hän edes huomasi mitään tapahtuneen.

– Mä lisäsin sut muutamaan someen, Tanja Tanskuliini, laitteet vaan yksäriä jos kaipaat seuraa vaikka bisselle, mä olen aika usein kulussa. No niin, mut moikka!

Nana poistuu ennen kuin Tanja ehtii keksiä mitään sanottavaa. Hän kääntyy katsomaan vähän matkan päähän vaappuvan Nanan seuruetta, rekisteröi nyt paremmin toisenkin naisen, koska Nana nappaa kysymättä puhelimen tämän kädestä. Naisen ruhoa verhoaa aprikoosinvärinen velour-verkkapuku, jonka takapuolen kohdalla lukee *JUICY*. Asu tuo mieleen teiniaikojen muoti-ikonit, tosin Paris, Nicole ja jopa Britney olivat pajunvitsoja verrattuna naiseen, jonka kireän asun saumat nitisevät ratkeamispiteessä, puseron ja housujen välistä tursuaa siivu kalpeaa lihaa. Tanja sipaisee treenattua vatsaansa ja reitensä sivua vaatteiden päältä. Kun Nana mötkähtää retkipöydän ääreen, hän vilkuttaa vielä Tanjalle ja alkaa sitten höpistä kännykälleen, ehkä videopuhelua. Tanja nostaa kättään vaivautuneena, mutta ei kehtaa liikuttaa sitä.

Hän ei halua vielä mennä sisälle, mutta kun tyhjiillä tölkeillä katetun pöydän ympärille kertyneet humalaiset, sätkäsuiset turaanimiehet alkavat mulkoilla hänen suuntaansa ja murahdella mahdollisia soidinkutsuja, hän vaihtaa paikkaa. Raajoissa tuntuu kävellessä aavistus vapinasta, äsken tapahtui enemmän kuin pitkään aikaan. Hän huokaisee helpotuksesta, kun löytää kuusen katveesta vapaan penkin. Vaikka tänään tarkenee t-paidalla, varjossa tuoksuu hennosti kevätöiden kirpeys. Hän istuu silmät kiinni, kuvittelee kasvattavansa selkäytimestään juuret syvälle multa ja rauhoittuu. Puisto sulkee hänet kehtoonsa kuin taikapiiriin. Lämmin tuuli koskettaa hellästi kuin lupaus. Puiden lehdet uinuvat vielä hiirenkorvilla, mutta ovat sekuntia vaille puhkeamassa. Jos sää jatkuu tällaisena, muutaman päivän päästä oksistot sädehtivät smaragdinvihreinä, Tanja ajattelee ja huomaa samassa, että

näkee pensaiden välistä grillipaikalle. Hän yrittää jatkaa kirjaa, mutta ei siitä tule mitään. Juomarien ärinä häiritsee häntä paljon vähemmän kuin se outo valo, joka Nanasta huokuu. Tanja ei usko auroihin, mutta miksi kaikki muut puistossa vellovat sameina, harmaina savimöhkäleinä ja Nana kimaltelee?

Hän ei ymmärrä ensikohtaamisen järjestyvyyttä, sillä he vai-
kuttavat peilikuvan sijasta toistensa vastakohdilta, hän miettii
katsellessaan Nanan pitkiä, kärsineitä tekokynsiä. Neonkeltainen
geelilakka peittää enää muutaman sormenkynnen kauttaaltaan,
niistäkin suurin osa on katkeillut. Tanja tuijottaa ja salakuunte-
lee ryhmää tajuamatta itsekään miksi, kunnes tuntematon mies
pyrähtää pensaasta hänen eteensä mölisemään. Kavahdus iskee
kuin tärähdys, Tanjan sydän nousee kurkun sijasta kielelle, ja hän
on sylkäistä sen suustaan multaan. Pienikokoinen, tummapiirtei-
nen mies kikattaa hetken ja kirmaa takaisin muiden joukkoon.

– Mitä helvettiä sä siellä juoksentelet? Nana karjaisee ja Tanja
vavahtaa. – Tänne sieltä Tumppi, Nana huutaa kuin koiralle. – Et
häiriköi naisia.

Tanja nousee vikkelaisti. Näkivätkö he hänet koko ajan? Aivan
kuin olisi jäänyt kiinni teosta, josta joutuu vielä maksamaan. Hän
kiertää kauempana kasvavien ruusupensaiden ja pihlajien takaa
puistosta pois, ihmettelee vanhan metsikön koivujen välistä kau-
kana siintäviä pysäköityjä autoja ja surisevia työkoneita, mutta
pohtii enimmäkseen ylemmydentunnetta, jolla katseli juo-
vaa joukkiota. Millä perusteella, hän miettii. Tanjalla ei ole enää
mitään muuta kuin rivitalokämpä, jonka pieneen pihaan hän
juuri astuu ja sulkee portin perässään. Naapurin yksin liikkuva,
aina kuin vasta lenkiltä tullut mies tervehtii aivan liian matalan
tuija-aidan takaa. Tanja nolostuu ja yrittää saada oman terveh-
dyksensä näyttämään luontevalta. Hän jaksaa pitää hymyä muis-
tuttavaa irvistystä yllä siihen asti, kunnes pääsee sisälle. Naapurit

ahdistavat, koska pihalle pitäisi tehdä kaikenlaista, mutta ei hän osaa eikä jaksa. Hän tahtoi nukkua aurinkoiset kuukaudet korkeassa heinikossa leppäkerttujen ja apiloiden keskellä, antaa hiirien ja oravien hypähdellä ylitseen, muurahaisten tehdä pesän kainaloon, koppakuoriaisten kävellä korvakäytävään lämmittelemään ja kukkasten avata verenpunaisia terälehtiä hänen ohuen ihonsa lävitse. Hän tahtoi kasvaa osaksi orapihlaja-aitaa syrjäisellä mökillä ja unohtua.

Välittömästi pikkueteisen oven kolahdettua kiinni suupielet valahtavat kohti lattiaa ja silmien lamppu sammuu. Hän tipahtaa lattialle kyykkyy ja lepää siinä hetken. Hän muistaa jo lapsuudesta, että se on asunnon ainoita kohtia vessojen lisäksi, mihin ei edes teoriassa näe ulkoa, vaikka kaikki kaihtimet ja verhot retkotaisivat auki.

Topias kantaa pensasleikkurit autokatokseen ja miettii, että naapurin päätyhuoneistoon taitaa olla vihdoinkin muuttanut joku. Asunnossa on ollut yhtä äänetöntä ja hämärää kuin edellisen asukkaan jouduttua sairaalaan viimeisen kerran, mutta lähiaikoina pihassa toisinaan vilahtanut nainen näyttää siivoojaksi liian kalliisti pukeutuneelta ja kiinteistönvälittäjäksi aivan liian penseältä ja epävarmalta, hyvä jos uskaltaa välillä vastata tervehdykseen. Sitä suuremmalla syyllä Topias varmistaa, että morjesta naista leveästi hymyillen aina osuessaan samaan aikaan pihaan. Naapurisopu on Topiakselle erittäin tärkeä arvo, ilman sitä elämä muuttuu kohtuuttoman hankalaksi. Hänellä oli iät ja ajat mukava naapuri, joka piti huolen omista asioistaan. Toivottavasti se ei muutu mihinkään, hän ajattelee käynnistettyään auton ja lähdettyään mutkittelemaan nopeinta reittiä pieniltä kaduilta valtatielle, jossa saa ajaa lujempaa kuin taajama-alueella. Hän valitsee tien, jonka reunoilla ei räpsy kameran silmiä juuri ollenkaan, vaikka hän muistaakin ulkoa lähiseudun kaikki kamera-paikat ja saa aina tietyiltä tahoilta viestit tutkapaikoista ja uusista nopeusvalvontakameroista.

Hän laittaa vanhan Slayerin levyn täysillä soimaan ja ajaa vain. Jos joku kysyy, hän sanoo tietenkin vastustavansa turhaa yksityisautoilua. Hän taittaa aina kaikki kaupunginosan sisäiset pätkät jalan ja pyöriilee usein keskustaan, monesta syystä, mutta myös kuntoilumielessä. Hän ajelee pääosin öisin ja silloinkin tavalla tai toisella työkeikkoja, mutta ei tämäkään turhaa ole, sillä huominen stressaa nyt jostakin syystä, vaikka tiedossa ei ole minkäänlaista turvallisuushkaa. Luonnonsuojelujärjestöt eivät aio

tulla tekemään rakennustyömaalle performanssejaan, ja hän olisi kyllä törmännyt netin julkisten foorumien sisäisissä valumissa, poistetuissa viesteissä ja ryhmittymien koodikielessä kaikuihin, joita seuraamalla olisi päässyt jäljille, mikäli tilaisuus kiinnostaisi minkään asian äärijärjestöä. Lasse nyt taas jotenkin ylireagoi.

Topias lähti ajelemaan tuulettaakseen äreyden pois. Hän kuuli pari tuntia sitten, että kaikista ihmisistä juuri hänen olisi pitänyt järjestää PA-kamat ja lava ulkokäyttöön huomiseksi, mielellään ilmaiseksi. Hänelle vain oli unohdettu kertoa asiasta, vaikka hän on aina taho, joka järjestää asiat silloin, kun kaupunki tai puolue vetäytyvät, kun kaikki muut kaikkoavat kuin lämpö avoimesta pirtin ovesta. Hän kivahti puhelimessa Lasselle, että jos eurolava ja elektroniikkaliikkeen karaokemikki kelpaavat, onnistuu, koska kyllä hän hommansa hoitaa, mutta ei tässä kukaan ihmeisiin pysty. Nyt ajateltuna tiuskiminen oli tarpeetonta, mutta Lassen rakennusprojektin tukeminen on jo pitkään vienyt kaikkien muiden tehtävien ohessa kohtuuttomasti mehuja. Viimeistään hankkeen valmistuttua on mietittävä, minkälaisia polkuja valitsee.

Ajaessaan kohti vaaleanpunaisen eri sävyissä loimuavaa aurin-gonlaskua Topias saa sen yliaistillisen kokemuksen, mitä lähti hakemaan. Musiikki ja humina turruttavat ajatukset, auto lipuu haukkana aavikon yllä, tie sulaa virtaavaksi joeksi, valo kimaltelee veden pinnalla ja hän ohjaa pikavenettä vain taivas rajanaan, painaa kaasua koko ajan voimakkaammin kuin myrskyn riivaamana, ja lopulta tie katoaa kokonaan alta kuin tuulen nielaisemana, hän lipuu ilmassa vailla ajatuksia ja ilman minuutta. Kaikki on kerran hetken paremmin kuin toivoa saattaa, kunnes eteen ilmestyy jotakin ja illuusio romahtaa. Hän reagoi salamanvälähdyksenä. Auto nytkähtää pysähtyessään kuin ikkunaa päin syöksyvä lintu, maa pureutuu jarrutuksesta renkaiisiin kuin kasvattaisi niihin juuret, jotka kaivautuvat asfaltin läpi.

Hän miettii hetken kauniin olennon suuria, kosteita silmiä tuijottaessaan, onko vasa valkohäntäpeura vai kauris, kunnes se jo kirmaa pois. Hän vaihtaa ärjyvän metallimusiikin tilalle radio-kanavan, jossa soi muzakia muistuttava yhdentekevä iskelmäpop aikuisen makuun, ja ajelee kotiin hiljaisempia sivureittejä. Vaikka Topias ei koe olevansa vahvasti tunteva, saati tunteitaan ilmaiseva henkilö, jokin tilanteessa värisyttää käsiä vielä kotipihaan kääntyessäkin. Hän ei edes yritä vielä avata ulko-ovea, vaan jää autoon rauhoittumaan. Yleensä niin tyyntä Topiasta järkyttää reaktionsa enemmän kuin itse tilanne. Hän istuu liikkumattomassa ja äänetömässä ajoneuvossa tovin miettien, ettei tiedä, onko hyvä vai huono asia tuntea näin vahvasti sen vuoksi, että bambin suurten silmien lukkiutuessa hänen katseeseensa hän tiesi, että saisi yhdellä jalan painalluksella valot sammumaan lopullisesti. Kenties eläimen suojattomassa viattomuudessa oli pitkästä aikaa jotakin aitoa, verrattuna ihmisiin kulkemassa monikerroksisten naamioidensa vankeina. Eikä vähiten hän itse. Mennessään sisälle Topias vilkaisee naapurin ikkunoihin, hämärän keskellä kajastaa himmeä valosuikale, mutta jopa ulkovalo ja eteisen lamput ovat pimeinä.